

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 44a/2017

pentru controlul constituționalității articolului 13 alin.(1) și alin. (1¹) din
Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de
pensii și Art. VIII alin.(3) din Legea nr.290 din 16 decembrie 2016
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

CHIȘINĂU

20 aprilie 2017

2

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZARII NR. 44a/2017
PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 13 ALIN.(1) ȘI ALIN.
(1/1) DIN LEGEA NR.156-XIV DIN 14 OCTOMBRIE 1998 PRIVIND SISTEMUL
PUBLIC DE PENSII ȘI ART. VIII ALIN.(3) DIN LEGEA NR.290 DIN 16
DECEMBRIE 2016 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE
LEGISLATIVE

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Alexandru TĂNASE, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
DI Victor POPA, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 7 aprilie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 20 aprilie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La 7 aprilie 2017 Vladimir Odnostalco și Vasile Bolea, deputați în Parlament, au adresat Curții Constituționale sesizarea pentru controlul constituționalității articolului 13 alin.(1) și alin. (1/1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și Art. VIII alin.(3) din Legea nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

A. Motivele sesizării

2. Motivele sesizării, astfel cum au fost expuse de autorii acesteia, pot fi rezumate după cum urmează.

3. Potrivit articolului 13 din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, fiind supusă indexării numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat. În cazul în care creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum este mai mică de 2%, indexarea nu se efectuează. Indexarea următoare se va efectua în cazul în care creșterea indicelui prețurilor de consum cumulativ de la indexarea precedentă va constitui nu mai puțin de 2%.

3

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZARII NR. 44a/2017
PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 13 ALIN.(1) ȘI ALIN.
(1/1) DIN LEGEA NR.156-XIV DIN 14 OCTOMBRIE 1998 PRIVIND SISTEMUL
PUBLIC DE PENSII ȘI ART. VIII ALIN.(3) DIN LEGEA NR.290 DIN 16
DECEMBRIE 2016 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE
LEGISLATIVE

4. Totodată, prin Legea nr.290 din 16 decembrie 2016 au fost operate unele modificări și completări în Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii în partea ce ține de reexaminarea drepturilor la pensie ale persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

5. Potrivit Art. VIII alin.(3) din Legea nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, completările referitoare la reexaminarea drepturilor la pensie se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017.

6. Autorii sesizării susțin că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1, 4, 7, 8, 15, 16, 46, 47 și 54 din Constituție.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 15

Universalitatea

„Cetățenii Republicii Moldova beneficiază de drepturile și de libertățile consacrate prin Constituție și prin alte legi și au obligațiile prevăzute de acestea.”

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Legii nr. 156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii (republicată în M.O., 2004, nr.42-44, art.247) sunt următoarele:

Articolul 13

Indexarea pensiei

„(1) Pensiile se indexează anual, la 1 aprilie. Coeficientul de indexare constituie creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, determinate în modul stabilit de Guvern, indexării fiind supusă numai partea de pensii achitată din mijloacele bugetului asigurărilor sociale de stat.

(1/1) În cazul în care creșterea anuală a indicelui prețurilor de consum este mai mică de 2%, indexarea nu se efectuează. Indexarea următoare se va efectua în cazul în care creșterea indicelui prețurilor de consum cumulativ de la indexarea precedentă va constitui nu mai puțin de 2%.

(2) Diferența prevăzută la art.12 alin.(3) se indexează anual, suma rezultată din indexare fiind achitată din mijloacele bugetului de stat.”

Articolul 33

Reexaminarea drepturilor la pensie

„(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

- a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie;
- b) transferării la altă categorie de pensie;
- c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă.

(2) Reexaminarea drepturilor la pensie în cazul prevăzut la alin.(1) lit. a) se efectuează și pentru pensionarii care și-au realizat dreptul la pensie până la 1 ianuarie 1999, dar numai la prezentarea documentelor ce confirmă stagiul de cotizare.

(3) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în condițiile prezentei legi.

(4) Pensionarul care solicită transferul la una dintre categoriile de pensii prevăzute de prezenta lege de care a beneficiat anterior poate opta pentru pensia stabilită anterior luând în considerare toate indexările și recalculările efectuate până la data transferului.

(4/1) Pensionarii care activează sau au activat în câmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decât o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decât pensia aflată în plată.

(5) Noile drepturi la pensie se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost depusă cererea și actele necesare la organul de asigurări sociale. În cazul transferării la altă categorie de pensie prevăzută de prezenta lege, termenul de transfer se stabilește conform art.11 alin.(2).”

9. Prevederile relevante ale Legii nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative (M.O., 2016, nr.478-490, art.964) sunt următoarele:

6

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 44a/2017
PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 13 ALIN.(1) ȘI ALIN.
(1/1) DIN LEGEA NR.156-XIV DIN 14 OCTOMBRIE 1998 PRIVIND SISTEMUL
PUBLIC DE PENSII ȘI ART. VIII ALIN.(3) DIN LEGEA NR.290 DIN 16
DECEMBRIE 2016 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE
LEGISLATIVE

„Art. VIII. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la 1 ianuarie 2017.

[...]

(3) Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4/1) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017.

[...].”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor sesizării

10. Autorii sesizării susțin că prevederile articolului 13 alin. (1) și alin. (1/1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii duc la diminuarea veniturilor beneficiarilor de pensii, deoarece coeficientul de indexare îl constituie creșterea indicelui prețurilor de consum pentru anul precedent, și nu pentru anul în curs, în care persoana beneficiază de pensie, îngrădind prin diminuarea valorii mijloacelor financiare dreptul la un trai decent.

11. Totodată, autorii sesizării invocă faptul că, potrivit articolului 13 alin. (1) și alin. (1/1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, se indexează pensiile tuturor beneficiarilor, indiferent de mărimea veniturilor, chiar dacă acestea depășesc mărimea triplă a salariului minim, ceea ce presupune că aceste prevederi sunt în contradicție cu prevederile Legii nr. 824-XII din 24 decembrie 1991 privind indexarea veniturilor bănești ale populației, din considerentul că duc la epuizarea mijloacelor disponibile din fondul social și contribuie la încălcarea principiului echității sociale.

12. De asemenea, autorii sesizării susțin că Art. VIII alin.(3) din Legea 290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede că reexaminarea drepturilor la pensie se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vârstă stabilite începând cu 1 ianuarie 2017, instituie un tratament diferențiat și constituie o discriminare în raport cu prevederile articolelor 4, 15, 16, 46 și 47 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea reține următoarele.

14. În temeiul articolelor 135 alin.(1) lit. a) din Constituție, 4 alin.(1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 4 alin.(1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, sesizarea privind controlul constituționalității legilor, în speță a Legii nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și a Legii nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, ține de competența Curții Constituționale.

15. Articolele 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale abilitază deputatul în Parlament cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

16. În acest context, Curtea relevă că o prevedere legală poate constitui obiect al jurisdicției constituționale doar în cazul în care normele constituționale invocate au incidență asupra normelor contestate.

17. Curtea menționează că obiectul controlului constituționalității îl constituie articolul 13 alin.(1) și alin. (1/1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și Art. VIII alin.(3) din Legea nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

18. Curtea reține că autorii sesizării au invocat pretinsa încălcare a articolelor 1, 4, 7, 8, 15, 16, 46, 47 și 54 din Constituție.

19. Astfel, cu referire la invocarea articolelor 1, 4, 7, 8 și 15 din Constituție, Curtea menționează că aceste norme constituționale comportă un caracter generic, constituie imperative de ordin general-obligatoriu, stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate.

20. Referitor la dreptul la asistență și protecție socială, Curtea reține că dreptul la pensie face parte din dreptul la protecția socială, garantat de articolul 47 din Constituție. Asigurarea cu pensii constituie un element important al asigurării sociale.

21. Totodată, Curtea reamintește că, în jurisprudența sa anterioară, a statuat că Legea Supremă nu garantează persoanelor un quantum determinat al prestației sociale, astfel încât, în domeniul drepturilor sociale, legiuitorul se bucură de o marjă destul de largă de apreciere în stabilirea normelor pentru punerea în aplicare a drepturilor individuale sociale, inclusiv de posibilitatea de a le modifica (Hotărârea Curții Constituționale nr.5 din 10 aprilie 2012, § 46).

22. Curtea reține că o caracteristică conceptuală a drepturilor sociale constă în faptul că ele nu au un caracter necondiționat și că pot fi solicitate numai în limitele prevăzute de lege. Această caracteristică acordă legiuitorului autoritatea de a stabili condiții specifice pentru

8

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZARII NR. 44a/2017
PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 13 ALIN.(1) ȘI ALIN.
(1/1) DIN LEGEA NR.156-XIV DIN 14 OCTOMBRIE 1998 PRIVIND SISTEMUL
PUBLIC DE PENSII ȘI ART. VIII ALIN.(3) DIN LEGEA NR.290 DIN 16
DECEMBRIE 2016 PENTRU MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA UNOR ACTE
LEGISLATIVE

exercitarea drepturilor sociale (Hotărârea Curții Constituționale nr.5 din 10 aprilie 2012, § 25).

23. Concluzionând cele menționate, Curtea constată că sesizarea nu întrunește condițiile de admisibilitate pentru exercitarea controlului constituționalității și, deci, nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în conformitate cu prevederile articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin.(3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și pct.28 din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea deputaților în Parlament Vladimir Odnostalco și Vasile Bolea pentru controlul constituționalității articolului 13 alin.(1) și alin.(1/1) din Legea nr.156-XIV din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii și Art. VIII alin.(3) din Legea nr.290 din 16 decembrie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău, 20 aprilie 2017
DCC nr. 40
Dosarul nr. 44a/2017*